

ANMELDELSE

Sverker Sörlin vil skrive totalboka om snø – og gaper over vel mye.

Snø i lek og alvor

Sverker Sörlin er professor i idéhistorie og har forsket blant annet på miljø- og skoghistorie. «Snø» handler om vann i frossen tilstand: Snøfnugg, krystaller, is, brøytekanter, igloer, snøballer, snøengler, nedbørsrekorder og snøskredrekorder (fleste døde) og *you name it*. Den er basert på grundige studier, personlige erfaringer og en livslang kjærlighet til snø, *amor nivis*, som han velger å kalle det. Et sentralt tema i boka er også snøens skjebne i klimaperspektiv: smeltende poler og isbreer, oppvarmingen som gjør den «gode, gamle vinteren» stadig kortere og været mer ustabil.

Forfatterens ambisjonen er encyklopedisk – han vil skrive totalboka om snø. Stort og smått skal med. Naturvitenskapelig forskning og kulturhistorie kombineres. Det er referanser til malerier og annen kunst, til Leni Riefenstahls propagandafilmer og til litteratur av Olaus Magnus, Elsa Beskow, Väinö Linna, Tarjei Vesaas, Fridtjof Nansen, Herman Melville og Thomas Mann.

Det er tydeligvis forsket mye på snø. Denne boka gjengir mye av den forskningen, men dessverre blir presentasjonen av den ofte professoralt doserende og langdryg. Likevel glimter det til innimellom.

Som når han skriver om da mikroskopet var utviklet på 1600-tallet og britiske empirister ble opptatt av å studere snøkrystallet (*starry flakes!*) og å gjengi forstørrelsene i grafikk. Å tegne snøfnugget var en tålmodighetsprøve, siden snøkrystallet er porøst og smelter av forskerens ånde og kroppstemperatur. Robert Hooke fikk det til i det grandiose verket «Micrographia». Han viser dessuten at snøkrystallet, som for det blotte øye virker så symmetrisk, er sjokkerende skakt!

Jeg synes Sörlin med sin tematiske tilnærming farer lovlig lett over en del av de litterære referansene. Et eksempel er når han nevner et dikt av Lars Gustafsson uten å gjengi mer enn fire ord av det, som om

alle kjenner det. Han nevner Tove Janssons roman «Sent i november» uten å tolke den på annen måte enn å la et sitat fra Alf Prøysens 'Du skal få en dag i vårå' kommentere det. Det blir ikke leseren stort klokere av.

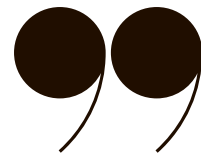
Sörlin trekker også frem vinterlige spor i Dantes «Den guddommelige komedie». Han vil si noe om idéverdenen Dantes snø utspiller seg innenfor, men overser den sentrale 32. sangen i helvetesdelen, der isen fungerer både som korporlig straff og har en arkeologisk betydning – Sörlin bruker ellers mye plass på glaciologi og krystallets semiologi. I 32. sang snubler og sparker Dante i hoder som så vidt stikker opp av isen, de er blå- og «bikkjesvarte» av frost, tennene klapper. Ører er brukket av, sjelene gnager på sidemannen. Dante truer med å rive håret av en som står fast-frosset. Det står at isen «reiver» tusenvis av fortapte sjeler som befinner seg hulter til bulter nedover i isen. Et grusomt bilde! Her i isen befinner også Lucifer seg – ikke i et brennende helvete. Å fryse symboliserer den hardeste straffen.

Stilisten Sörlin kan være kronglete å følge. Et kapittel kan starte med en avgrenset problemstilling, for straks etter å handle om en god del annet. Han vil lage suspens rundt svaret på om det virkelig finnes to like snøfnugg eller ikke. Han lover å komme med svaret, men det drøyer; nye kapitler følger, før han igjen nevner løftet, for deretter å fortape seg i noe annet. Med Georg Johannessen kan man si at Sörlin er for inspirert.

Det fineste i «Snø» er de personlige partiene om kjærlighet til snø, men også disse er tværet ut, han kjæler for hvor sterkt han føler. Han vil «vekke» snøengelen i oss, skriver han. Han ser på snø ikke bare som et gode, men lar snø representere det moralsk gode. Også jeg elsker snø, men kan spare meg for akkurat denne tankegangen. Det beste som er skrevet om snø er fortsatt Yngve Ryds «Snø. Reingjeteren Johan Rassa forteller», som jeg anmeldte da den ble oversatt til norsk i 2022. Det er en bok som bedre får fram hva som står på spill, hva vi skal miste.

Espen Stueland
bokmagasinet@
klassekampen.no

HARD SNØ:
Sörlin skriver om hvordan isbreer dannes – av snø.

Å fryse symboliserer den hardeste straffen.

FOTO: BEAU MORI/UNSPLASH

Vil du skrive en biografi, reiseskildring, essaysamling eller annen faglitteratur?

SØK INNEN 14. MARS KL. 15.00.

NFFO NORSK FAGLITTERÆR
FORFATTER- OG
OVERSETTERFORENING

Søk NFFOs stipender!

Stipend med frist 14. mars:

- Prosjektstipend forfatter

· Stipender med løpende søknadsfrister:

- Prosjektstipend til oversettere
- Aktualitets- og debattstipend til forfattere

Les mer på nffo.no